

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าในจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าในจังหวัดอุดรธานี 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดอุดรธานี 4) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมโดยเฉลี่ยต่อปี จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเป็นผู้นำชุมชน ระยะเวลาหลังจากที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 156 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for the Social Sciences for Windows (SPSS for Windows) ในการวิเคราะห์ใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าร้อยละ 66 เป็นชาย มีอายุเฉลี่ย 43.19 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.24 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.63 คน ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพรอง มีระยะเวลาหลังจากที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วเฉลี่ย 4.44 ปี มีจำนวนที่ดินทำกินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 19.87 ไร่ ส่วนใหญ่การถือครองที่ดินทำกินเป็นของตนเองทั้งหมด มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 25,313.44 บาท มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 21,967.95 บาท มีรายได้รวมโดยเฉลี่ยต่อปีต่อครัวเรือน 47,281.39 บาท มีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน 31,332.79 บาท

สภาพการดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า พบว่า ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าส่วนใหญ่มีการดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการป้องกันรักษาป่า ด้านการฟื้นฟูสภาพป่าและด้านการจัดการองค์กรเป็นไปด้วยดี ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่ามีการปฏิบัติในแต่ละประเด็นเป็นประจำ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่ได้มีส่วนร่วมจากบุคคลภายนอกองค์กร และขาดการสนับสนุนจากองค์กรส่วนท้องถิ่น

ในด้านการมีส่วนร่วมของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่ามีส่วนร่วมในระดับมาก ในด้านการตัดสินใจในองค์กร ด้านการดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ด้านการรับผลประโยชน์จากป่า และด้านการติดตามและควบคุมการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในระดับน้อยในบางประเด็นที่ทำการศึกษา คือ การจัดทำแผนป่าชุมชนสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่า และการรับผลประโยชน์จากป่าโดยการใช้เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ และยังพบว่าราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์

171405

ป่าที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมโดยเฉลี่ยต่อปี จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเป็นผู้นำชุมชน และระยะเวลาหลังจากที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันในบางประเด็น

ดังนั้น จึงเสนอแนะเพื่อปรับปรุงสภาพการดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ดังนี้ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานของราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมให้แก่บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอำนวยความสะดวกในการสนับสนุนกล้าไม้มากยิ่งขึ้น เช่น เพาะชำกล้าไม้ที่เป็นที่ต้องการของชาวบ้านมากขึ้น มีการดูแลรักษากล้าไม้ค้ำปีไว้คอยแจกจ่าย และสนับสนุนยานพาหนะในการขนส่งกล้าไม้ 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำแก่ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

The purposes of this research were to 1) study some socio-economic backgrounds of the forest resource conservation volunteer in Changwat Udon Thani 2) study on the condition, problems and obstacles of forest resource conservation of the volunteer 3) study on the participation of forest resource conservation volunteer and 4) comparatively study on the participation of forest resource conservation volunteer by which the volunteer samples were categorized by age, educational level, average annual income, number of the labor in households, leadership, and duration after finishing the training. One hundred and fifty six samples were randomly taken and collected by the multi-stage random sampling and interview schedule respectively. The data were statistically analyzed and expressed as the frequency, percentage, mean, standard division, maximum, minimum, t-test and F-test using the SPSS program for windows.

We found that most of the volunteers were farmer and labor as the minor occupation and they were not the leader of the community. Sixty six percent of the volunteers were male, had the average age of 43.19 years old, and predominantly obtained the primary education. The average of the member number and labor in their households were 5.24 and 3.63 respectively. The average duration after finishing the training was 4.44 years. Most of the volunteer had the average land holding area of 19.87 rai, and had the average total income of 47,281.29 baht. The average total household income from the major occupation was 25,313.44 and from the minor occupation was 21,967.95 baht. The average total household debt was 31,332.79 baht.

Most of the volunteer implemented routinely with the four strategies of forest resource conservation i.e., public relation, forest conservation, forest rehabilitation and well organized management. Most of the problems for forest resource conservation were lacking materials for implementation, no collaboration from the outside organization, and insufficient support from local organization.

In term of the participation of the volunteer for forest conservation, the volunteer had the participation in "much" level in the process of the organization making decision, the implementation, the benefits from the forest, the monitoring and control of implementation. The volunteer had the participation in "less" level in some cases, i.e., the advertised poster making for forest conservation, and the benefit from the forest use as the animal raising. In addition, the differences of the volunteer in term of age, education, average annual income, number of labor in household, leadership, and duration after finishing the training affected the participation of the volunteer in some cases.

Taken together, we thus can make some suggestions to improve the condition of implementation for forest resource conservation as subsequences: 1) the related organization should subsidize or provide adequate materials in order to improve the performance efficiency of the volunteer 2) the related organization should establish the additional training course for non member of the organization 3) the related organization should provide more such as the need of the volunteer for young plant breed, the taking care of the older forest to distribute and the transportation support for young forest plant and 4) the related organization should regularly monitor and give them some advises in order to boost up the moral support of the volunteer.